

بەشداری ژنانی شاعیر لـ خـ با تی کرکارانی ئـ تـ مـبـلسازی کـ نـ دا ! .. ئامـداد کردن وـرگـانی لـ ئینگلیزی وـ : ءـ بدوـا سـمان (مـشـخـ)

پـشوتن

خـبات بـ وـستانـ وـ دژ بـ فـلاکـتباری ژیان و کاری ژنان لـ نـ و
بزووتنـ وـی کرکارانی کـ نـ دا بـ سـرـتایـکی زـحمـت و پـ لـ کـشـ و
گرفت دـستی پـکرد. ژنان لـ و هـلومـرجـ نائینسانـیـ دا کـ
سـرمایـداری بـسـریانـدا فـرزی کردبوو، دووجار دـچـوسـنـرانـ وـ،
جارـک و وـکو کرکار و جارـکی تریش وـکو ژن. دـخی کـمـایـتی
بزووتنـ وـی کرکاران و ئاگایـی سیاسی و چینایـتی ئـ و بزووتنـ وـی
لـ کـتایـی نیوی یـکـم و سـرـتای نیوی دووـمی سـدـی بیستـم
لـ ئاستـکی نزم دابوو بـجـرـک کـ ژنان زـرجار جگـ لـ سـرمایـداران
و بـرژوازی دـکـوتنـ بـر ق و نـفرـتی پـاوانی کرکار و
هاوچار نووسـکـانـیشان. حـیزبـ سیاسیـکان و نـقابـ و یـکـتـیـ
کرکارـیـکان و خـباتگـ سـشـالیست و مارکسیستـکانی کـمـگـی
کـ نـ دا لـ و قـئاغـ دا ووبـووی کـمـمـ ئـرک و بـرپـرسـیـاریـتی
مـژووی بوونـ و تا ئاستـکی باشیش توانیان دـستکـوتی سیاسی و
ئابووری و کـمـایـتی گرنگ بـدـست بهـنـن و فـرزی بـکنـ بـسـر
بـرژوازی و سـرمایـدارانی کـ نـ دا. لـ نـ و بزووتنـ وـی کرکارانی
کـ نـ دا، خـبات و تـکـشانی ژنانی کرکار لـ مـلمانـی نـوان
کـمپانیاکانی جـنـمـت و فـرد و کرایسـلـر لـلایـک و
نـقابـکانی کرکارانی ئـ تـ مـبـلسازی کـ نـ دا (۱) لـلایـکی تر،
لـوانـ و لـ فـیداکاری و قوربانیدان لـ پـناو مافـ واکانـیان.
ژنانی کرکار جگـ لـ و لـ سـنگـری کارکردن و ووبـووی بـوونـ و دا
لـگـ سـرمایـداران شانبـشانی پـاوانی کرکار لـ یـزـکانی
پـشـ و دا بوونـ، لـ هـمان کاتدا لـ مـیدانی ئـدـبـیشدا بـتایـتی
لـ مـیدانی شیعر توانیوانـ بوونی خـیان بـسـلمـنـن و بـشیعر بـرگری
لـ خـیان و مافـکانـیان بـکنـ و بەشداری ئـ و خـباتـ چینایـتیـ
مـزنـ بـکنـ. ئان بـیـی و مـی پارتـریچ و چـندین شاعیری تر (۲) لـ و

شاعیر ۛ کرۛکارییانۛن کۛ شیعریان وۛکو چۛکۛک دژ بۛ ستۛمی سۛرمایۛداری و کۛمپانیای جۛنۛۛۛ مۛتۛۛ بۛکارهۛناوۛ، ژنانی کرۛکار لۛو قۛناغۛدا (کۛتایی نیوۛی یۛکۛم و سۛرۛتای نیوۛی دووۛمی سۛدۛی رابردوو) دووچاری گۛلۛ ستۛم بوونۛتۛوۛ لۛوانۛ کرۛی کۛمتر لۛ پیاوان، مۛسۛلۛی هاوسۛرگیری و منداۛبیوون، نۛبوونی بیمۛ و زۛمانۛتی کار، نالۛباری بیمۛی تۛندروستی، پشو و چوونۛ سۛرئاو، پرسۛی سینۛریتی (ۛ) و دابینکردنی پۛداویستیۛکانی کارکردن(دۛستکیش بۛ نموونۛ) تا دۛگات بۛ گرفتی ۛکخراوۛوون لۛ یۛکۛتیی و نۛقابۛ کرۛکاریۛکان، ژنانی کرۛکار لۛ کۛمپانیای ئۛتۛمبۛلسازی کۛنۛدا سۛرباری گرفتۛکانیان، بۛۛام توانیان مۛژوویۛکی گۛش و پرشنگذار بۛ خۛیان تۛمار بکۛن و دۛستکۛوتۛ چینا یۛتیۛکانیان بۛتۛ مایۛی سبۛینۛیۛکی باشر بۛ نۛوۛکانیان.

شیعر و ململانۛی چینایۛتی

کۛمپانیای جۛنۛۛۛ مۛتۛۛ لۛ کۛنۛدا لۛ ساۛی ۛۛۛۛ ۛۛۛۛ بۛیاری دژۛ کرۛکاری دۛردۛکات سۛبارت بۛ گواستندۛوۛی چۛند بۛشۛک لۛ کۛمپانیاکۛ لۛشاری (ویندزۛر)وۛ بۛ مۛۛۛۛندی مۛککینۛنی پیشۛسازی لۛشاری (سۛین کاترین) و هۛورۛها گواستندۛوۛی بۛشۛکیش لۛ مۛکینۛنۛوۛ بۛ شاری لۛندۛنی ئۛنتاریۛ. جگۛلۛمۛش کۛمپانیای جۛنۛۛۛ مۛتۛۛ بۛشی دروستکردنی گۛۛ دۛگوازۛتۛوۛ بۛ ۛکۛرۛی و ۛاشیگۛیاند کۛمپانیا لۛناوچۛی ویندزۛر بۛشۛکی نوۛی بۛین دادۛمۛزرۛنۛت و ئۛمۛش دۛبۛتۛ هۛی کۛمبوونۛوۛ و تۛنانۛت داخستنی بۛشی دوورین لۛ ئۛشاوا. کاتۛک ناۛۛزایۛتی کرۛکاران دژ بۛم سیاسۛتۛی کۛمپانیا دۛست پۛدۛکات، کۛمپانیای جۛنۛۛۛ مۛتۛۛ نوۛنۛرانی نۛقابۛی کرۛکاران دۛنیا دۛکاتۛوۛ کۛ ئۛم ئاۛوگۛۛ و گواستندۛوانۛ بۛهیچ جۛرۛک کاریگۛری لۛسۛر کرۛکارانی پیاو دانانۛت. هۛرواش بوو کاریگۛریۛکۛ تۛنها ژنانی کرۛکاری گرتۛوۛ و نزیکۛی ۛۛۛ ژنی کرۛکار کۛوتنۛ دۛخی مۛترسی لۛدۛستدانی کارۛکانیان. لۛم هۛلومۛرجۛدا مۛی پارتیجی ژنۛ کرۛکاری شاعیر و بۛرپرسی کۛمیتۛی کرۛکارانی ژنان لۛ ۛکخراوی یۛکۛتیی کرۛکارانی ئۛتۛمبۛلسازی

کښه دا لاسه ۱۹۶۷ شيعرک بڼاوى (کتايى کښه فتي "۳۲")
 د نووست و لږ ژنامي (ئشاوا رکږ) (۴) بڼاوى د کاتو، ک
 بڼه رڼه از و نيگراني ژناني کرکار وڼا د کات:

هاو بڼه شي خمه کاني يه کدى د بووين
 کات لکار دووا د کوتين
 بڼه م لک تاي و رزدا
 ل وختي خي ته و او د بووين،
 هاو بڼه شي ته گيشتني يه کديمان د کرد
 ک سکا امان ل بختي خمان د کرد
 بڼه م ژبوون تاکه تا يې تمه نديي کمان بوو
 تاکه شته کيش همان بهت، (۵)

کميانيا له هممه ر خولقاندني نم د خه د ژوار ب ژناني کرکار
 له وپي د ست ناو پاي د ابو، چونک ياساي پاراستني ماف کاني
 هاو ماتي کښه دي، خي کي کښه دي د پاراست له هم ر ه اوار دنه
 له سر بنچينه نه ته و و تايين و نكيپه ست، بڼه م جندري تيا
 نه بوو. بيه پاي يه کي خه ماتي کرکاراني نه و قه ناغي بزووتنه و
 کرکاري کښه دا چي سپکردني پاراستني مافي يه کساني جند ر بوو له
 ياساي دا، ج نه ا م ته ه نه د ژه ئينساني بوو ته نانه ژنه
 داد م زر نه ک نه يان د زاني دوو گيان و سکه کي س مان گانه،
 کاتک هاته ناوساتي مندا بوون و کرکار ک چوو خسته خان،
 کميانيا نه و کرکار ي د رکړد،
 ياساکان ته پي نه ران و په سندکران
 له لاي نه نه و کميانيا ز به لاهي ناوي ج نه ا م ته
 ته ک شانه مان دوور له و ک تاي به
 هه تا پياوان وشيار د کين
 د زانين گي نه م جياواز
 له م سه نه يه و هاو اين کوا

ئەمە دواى ئازادى ناكەين

تەنها يەكسانىمان دەو. (۶)

شاعىر ل شىعرەيدا بىۋوونى باس ل نىگەرانى گىرىتى جەندەر دەكات. سكاى شاعىر ھەم وەك كىركارىك و ھەم وەك ژنىك ل شىعرەكەدا ىنىكى داۋەتەو. دىار گىرىتى ژنبوون ل كەمەگەي كەندەدا تا ئەم دەيانەي دوايىش ھەر ھەبوو و ىنىگە ئىستاش لەم گەشە و ئەو گەشە ھەبن. ئەۋەي كەمپانىا ل ژنانى كىركارى دەۋىست تا بىۋەي نائىنسانانە بوو. وەكو كىركەي كەمتر ل پىاوان و مندا نەخستەو و شان خاىكىردن ل بىرپىرسىارەتى خانەۋادە. بىۋەي دروشمى (يەكسانى) يەكەك بوو ل دروشمە ھەر بىرچەستەكانى خەباتى ژنانى كىركارى ل و قەناغە دىارىكراۋەي ژيانى بزۋوتەۋەي كىركارى. ئان بىۋەي ژنى شاعىرى كىركارى بى گەيشتەن بى مافەكانىيان باس ل لىكەپەكراۋەي خەباتى ژنان و پىاوان دەكات و بىرگى ل كەمىتەي ژنان دەكات و خەباتەكەي دەكات.

دەتەۋە بزانى چى دەكەين و بىنىيازى چىن ھەو دەدەين بىچاۋى ھىچ كەسەكى تر نەبىنن بى مافەكانى ژنان ھەتۋەندە تەمەيدان تا كەشەكانىيان بىندە بىرباس و دوۋان نا بى لىۋەزىاتر دەستەۋەستان بىن ۋا ھەستەكەين ئەمەي ژن ھىچمان پەناكە تۋانەي كاركردن و اسان شەنبەشانى ھەۋەي كىركارى پىاۋىن ئەمە خاۋازىارى يەكسانىن ىنىگە تەبەگەي ئەگەر ھەردوۋ پەكەۋە بىن چەند گونجاۋىن. (۷)

ساى ۱۹۶۵ تا ۱۹۶۷ كەمپانىا تا دەھات فشارەكانى لىسەر كىركارانى ژن زىاتر دەكرد ئەۋىش بى كەمكەندەۋە و دىركەندى كىركارانى ژنان

لہذا بھائی دوورین، بھائی مای پارتیج شیعرک وک نامیک بھائی سہرائکی
کھپانیای جنہوں میں (مستور کھر) دھنرت۔ پارتیج لکھتائی
شیعرک پیدا دھرت:

ئەم ھېچ لەخ بای نین پەمانوای تەنها ئو ما ئادار
ساى داها توو گەر کار بکەین دەمانو بزانی ل کو کار دەکەین.

(۸)

لښو ململانيه نېوان كچه ميانپاكان و نه قابله كره كاران كه كره كاران به گشتي و ژناني كره كار به تايله تي بوونه ئامانج، نو ئاغايده چينايله تيه كه ده بو له ئارادا بهت به پهلويست نه بوو. مه ي پارتريجي شاعيره دته (نه نه) له وو بووين و پياواني كره كاريش هيچيان له دست نه هات. جا په بيان خش بهت يان نا نه نه ده بوو در به و به ياران به بوسته وه). (9) ژناني كره كار له كه بوونه وي به كه تيه كره كاران به شداد ده بوون و به تووه يله وه ده يان پرسى چه ند كره كارى ژن له كار دكره اون يان ددره كرين؟ ژنه كه له ليزى په شه وه ي نا زايه ته و خبه ته ژنان شيعر كه ده نووست و به مجره گوزارش له ده خي شه ژاوى خبه يان ده كه ات:

[illegible]

کځ ټاگایي سیاسي چینایي تی لږ و څه بات دا ټاماد یی نه بوو. ټم کځ میت ی کمان ه ټټار د ټنها و ټنها به ی ک ټامانج تا گر ټټست ی کسان بکا به و ټټگاچاران ی د ید زین و ل ټ ټواوی ټ ټنام کان ه ټندک به ټټشت گو ټټختنی پیاوان کځ تای به ه ټنگاوی ټزگاری ټنان د ټن ټم ټش خواست و ټامانجی نیی. تا ټ و کات ی پیاوان وشیار د کځ ټن و د زانین کځ دزاینی ټم ی ټنان جودا ی ل ټم ټوانگ و ه ټموو کځ کین ل ټسر ټو ی ټم ی ټنان به دوا ی ټزادیدا و ټن ټنها ی کسانیمان د و ټ. (۱۱)

م ټس ل ی ی کسان ی ج ټندر ل و ق ټاغ م ټټووی ل ټ څه بات ی ټنان ی کر ټکار ل ک ټپانیای ټ ټم ټمب ټلسازی کځ دا، م ټس ل ی ی کی گرنګ و ه ټستیار بوو و شیعریش ټامراز کی څه باتکاران بوو کځ ټنان ی کر ټکاری ه ټسو او و شاعیر د ټستیان به بردو و دژ به چ ټوسان و ی س ټمای ټداران به کاریان ه ټناو.

دواقس

ټنان ی شاعیر و کر ټکار ل ټ قاب ی کر ټکاران ی ټ ټم ټمب ټلسازی کځ دا ل ل کځ تای نیو ی ی کځ م و س ټر ټای نیو ی دوو می س د ی بیست م، ټک ټشاون ل ټپناو ماف ټټواکانیان و به شاعر گوزارشتیان ل و څه بات چینایي تی ی کر ټکاران کردو. شاعیران ی وک م ی پارتیچ و ټان به ی ی و شاعیران ی تر شان به شانی ه ټسو او انی کر ټکاران، کځ ل ټو م ټټووی څه بات ی ی کځ تی کر ټکاران ی ټ ټم ټمب ټلسازی کځ دا ه ټسو او بوون و ل ټگ ی شاعر و توانیویان جوانترین شانازیان به څه یان د ټست به ر بکن. به شدار ی ټنان ی شاعیر ل و څه بات به شدار یی کی چینایي تی بوو و شیعریش ټټ ی م ټټووی و کځ م ټټای تی څه باتکاران ی څی گځ او و بوو ټ ټاو ټن ی با ټانوما ی ټ و څه بات ی ل ل س ټرو ری ی ټنان ی کر ټکار.

ټاماد کردن و رگ ټټانی ل ټ ټینگلیزی ی و : ع ټدو ټا س ټټمان (م ټشخ) س ټر ټای کانوونی دوو می ۲۰۲۵

س ټچاو و پ ټراو ټز کان :

(۱) ټقاب ی کر ټکاران ی ټ ټم ټمب ټلسازی کځ دا (Canadian Auto

Worker)؛ په کک بوو له گټور ترين سټريکا کاني کرکاراني ککندا، بټام له گټو نه قابي پيو نديي کان و نه قابي وز و کرکاراني کاغزي ککندا په کيان گرت و له سالي ۲۰۱۳ دا په کتبي نه قابي کاني (يونيفر) يان په کهنه نا. هم نه قابي له سر تادا له کارگگ کاني نه تمبيل له نه ناريي له سالي ۱۹۳۷ دام زراو، جرج بيرت له ۱۹۳۹ تا ۱۹۶۸ واتم به ماوي ۲۹ سا، سرکي نه قابي بوو. هم نه قابي کرکاراني کمپانيا کاني جنه مټم و فورد و کرايسلر له خه دگرت. دواي چندين ناوگه هم نه قابي نه ستاش له زړک له کرت کاني نابووريدا نو ناريي تي کرکاراني ککندا دکات.

(۲) به داخو نه توانرا زانياري له سر ژياني نه و ژنه شاعير کرکاراني کک به شيعر گوزارشتيان له خباتي خيان کردوو و ناويان له نووسيندا هاتوو، به ردست بخين، له لايي کي تریشو و به گوډري سرحاو کان زياتر له بيست و پنج ه سو او ژناني کرکار له براوانه تکک شاون له پناو به رگرکردن له نينسانيتي ژنان و پياواني کرکار و ماف کانيان.

(۳) به پي فرهنگي نازادي وشي سيني ريتي به ماناي تمم نه گورتري يان سرک کتي يان با تری يان له پشربوون دت. من هم افانم به گنج او نژاني و هر وشي سني ريتيم و کو خي دانايو.

(۴) ژنامي نه شاوا رک رک (Oshawa Worker Newspaper)؛ ژنامي کي کرکاري بوو و پاشان بوو به گفار له لايي ليژني شنبيري نه قابي کرکاراني نه تمبيل سازي ککندا له کالي ۲۲۲ و، دوو مانگ جارک به چوار لاپه کي قه باره گورت به او د کرايو. وليم نه به له ددي چل کاني سددي ابردوو سرنووسري چندين ژماري ژنامي نه شاوا رک رک بوو. پاشان ژنامک دکت به گفار.

(۵) Labour's Dilemma, The gender Politics of Auto Workers in Canada 1937 – 1979, Pamela Sugiman, University of Toronto Canada, 1997, page 138 and 139

(۶) هه مان سرحاو په شوو لاپه کاني لاپه ۲۰۱ و ۲۰۲.

(۷) هه مان سرحاو په شوو لاپه کاني لاپه ۲۰۲ و ۲۰۳.

(۸) هه مان سرحاو په شوو لاپه ۱۴۱.

(۹) هه مان سرحاو په شوو لاپه ۱۵۵.

(۱۰) به داخو ناوي شاعيرک تمار نه کراو. هه مان سرحاو په شوو لاپه ۱۵۵.

(۱۱) Labour's Dilemma, The gender Politics of Auto Workers in Canada 1937 – 1979, Pamela Sugiman, University of Toronto

.Canada, 1997, page 200 and 202